

Bibliotecarul din labirint

Nicolae Busuioac

O bibliotecă este fără îndoială un templu grandios în care se tezaurizează spiritul lumii, o alegorie a fericirii posibile. Nu spunea Borges că nu-și imaginează paradisul decât ca o bibliotecă? Ce poate fi mai frumos și mai nobil decât un spațiu mirific în care mirarea, miracolul, misterul, ca să folosim cuvinte emblematice din zestrea lui Lucian Blaga, se transformă în stări și realități ale durerii?

Să ne imaginăm ipostazele și drumurile bibliotecarului prin labirintul fără de sfârșit al cărților. El a purtat prin miini codexurile și tipăriturile regelui asirian Assurbanipal, acolo, la Ninive, unde a suflat praful de pe *Epopoea lui Ghilgames*, îl întâlnim apoi furișându-se printre tablitele de lut ale bibliotecii lui Ramses II sau la Pergam, Rodos și Siracuza sau la Alexandria având mare grijă de cărțile lui Aristotel. Tot peste el dăm în *Ulpia* lui Traian sau în ungherele bibliotecilor din vechile mănăstiri ale lumii. Cine l-o fi silit să ducă și el viață de ascet și să caute mereu cu degete slabe copertile înnegrite de vreme? Ce tot scormonește el printre rafturile bibliotecilor din Bologna, Oxford, Paris, Praga, Heildeberg, Viena și Salamanca? Poate anticul spirit, diluat oricum, din inscripția de la Teba *Leac pentru suflet*, poate niște tipărituri de secol 15 semnate cu numele de vrajă Petrarca, Boccaccio, Jean de Berry, Chaucer. Abia îl observi, pentru că mereu iscodește documente în *Marciana* lui Cosimo de Medici, în *Laurențiana* lui Lorenzo Magnificul sau în *Ambrosiana* din Milano. Nu știm cum s-o fi descurcat el în cea mai veche bibliotecă atestată documentar pe teritoriul țării noastre, la Mănăstirea Igrăș de lângă Timișoara, abate ridicată la sfârșit de secol 12 de călugări veniți tocmai din Burgundia. Nu a apucat să lucreze prea mult aici că tătarii, în 1241, au dat foc lăcașului cu bibliotecă cu tot.

El este martorul în timp al apariției bibliotecilor de tot felul: de artă, de conservare, de depozit, de împrumut, de referință, de periodice, apoi, de specialitate, departamentală, centrală, documentară, enciclopedică, muzicală, națională, populară, particulară... Doamne, că multe mai sînt! Publică, școlară, tehnică, universitară, ecleziastică, domnească, regală, academică, de parlament, de cămin, de asociație, de fundație... Ramificații miraculoase

precum la Arborele de geneză. Fără ele lumea nu poate fi închisă. Dacă la început era Cuvîntul și Cuvîntul era la Dumnezeu, atunci în carte este viață și viața este lumina oamenilor. Mai întâi, a celor mici de-o șchioapă, apoi și a celor mari, de multe ori rătăciți prin meandrele vieții.

Cu timpul, bibliotecarul nostru și-a dat seama că-i mai trebuie ceva pe lângă pasiune, îi trebuie rigoare și competență, colecțiile cresc, identitatea valorilor adunate cere organizare pe alt fel de principii. Se naște bibliografia. "Carte frumoasă cînte cui te-a scris", dar cînte se cuvine și celui care știe să o pună în miini tremurînde și temătoare, sub privirile lacome și naive, naive și inocente ale ochilor celor ce

ei înșiși vor scrie mai tirziu cărți frumoase și fermecătoare.

Aici, în Labirint, doar bibliotecarul este suveran. El le știe pe toate, și toate cele știute sînt împărțite dezinteresat cititorilor frumoși la chip și suflet. Plăcută misiune în lumea aceasta stăpînită parcă numai de dezordine și decădere. Numai aici,

EDITORIAL

N. Busuioc: Bibliotecarul

silogismele pot aduce, în ultimă instanță, încurajare și mângâiere. Aici, în sunetul cărților răsfoite, calmul deplin și serafic plutește ca un abur în care tăcerea spațiilor gravitează în jurul Labirintului, iar semnele, simbolurile și ideile ce ni se dezvăluie din cărți se cer înțelese ca o iluminare.

Dar să ne întoarcem în timp să vedem ce mai face personajul nostru. Îl aflăm de această dată în Sibiul secolului 14, adică în biblioteca mănăstirii dominicanilor. Trecem Carpații și ajungem în Moldova anului 1380 când a fost întemeiată biblioteca de pe lângă mănăstirea franciscană de la Siret, de aici, la Neamț și la Bistrița, apoi zburăm cu gândul în scriptorii bibliotecilor de pe lângă mănăstirile Tismana și Cozia. Va fi fost fericit omul nostru cu *Tetraevangheliarul* lui Nicodim în mâini sau cu alte vechi tipărituri de mare preț. Trecem repede și pe la Academia lui Despot Vodă de la Cotnari, pe la cronicarii Ureche, Costin și Neculce. Ce tristețe când te gîndești că bibliotecile lor s-au risipit în vîltoarea timpurilor. Noroc cu ce s-a mai păstrat de la stolnicul Constantin Cantacuzino și de la Horezu lui Constantin Brîncoveanu. Ce să mai spunem de Șcheii Brașovului sau de legendara bibliotecă a Mavrocordaților, a celei de la Blajul românilor din Transilvania și altele și altele. Va fi biblioteca

Academiei Vasiliene, de la Trei Ierarhi (aici, într-un raport al Mitropolitului Iacob Stamati, apar primele dispoziții de depozit legal) apoi înființarea bibliotecii de la Colegiul Sfîntu Sava din București.

Ce i-o fi atras pe Hasdeu, Odobescu, Eminescu, Blaga să fie și bibliotecari, dar pe M. Ștefănescu-Melchisedec, Ioan Bianu, Al. Sădi-Ionescu, Ilarie Chendi, Gh. Adamescu, Georgescu-Tistu? Dar pe Perpessicius, Emanoil Bucuța și cîți alți intelectuali și creatori de primă mărime din cultura română? Poate îndemnul și convingerea că în preajma cărții oamenii sînt mai buni, înțelepți și visători, trăiesc clipe unice în bibliotecile "întîlnirilor admirabile". Bibliotecarul este prin excelență un modest, colțitate care se manifestă parcă altfel decît la alții, cu cît știe mai mult și mai multe, cu atît se retrage într-o zonă străină de orgoliu și importanță, în plus, capătă arta de a ști să știe, de a afla să afle pentru el dar mai ales pentru ceilalți. Trăind mereu în umbra cărților și în știința lor, duc povara fermecătoare a transmiterii spiritului lor ca un apostol. Si nu pentru altceva decît că să confirme cele două metafore: cartea ca o lume și lumea ca o carte. Cartea este simbolul universului pentru că universul însuși este o imensă carte.

